

Proiectul Cadrului de Referință al Curriculumului Național pentru învățământul primar, gimnazial și liceal: provocări și oportunități.

Documentul a fost elaborat în cadrul Proiectului
"EDUCAȚIA ÎN REPUBLICA MOLDOVA -
COMPETENȚE PENTRU PREZENT ȘI VIITOR".

Această inițiativă este parte a Proiectului de sprijin pentru
reforma educației în Republica Moldova (OSF-SUPREM),
susținut de către Open Society Foundations, prin
intermediul Fundației Soros-Moldova.

Sumar

- Procesul de elaborare al CRCN
- Prezentarea CRCN Cadrului de Referință al Curriculumului Național pentru învățământul primar, gimnazial și liceal – 2015
 - Scopul și menirea documentului
 - Structura CRCN
 - Aspecte inovatoare. Provocări și oportunități

Procesul de elaborare

- Perioada: iunie 2014 – noiembrie 2015
- Activități: ședințe de conceptualizare, consultări cu grupuri-țintă, elaborare, consultare, expertizare
- Grup de lucru: experți internaționali, experți naționali, inclusiv reprezentanți ai părinților, elevilor, societății civile
- Contribuții: cadre didactice și manageriale în cadrul Forumului-2014, elevii-membri ai CNE etc.

Grupul de lucru

- Experți-consultanți internaționali: Alexandru Crișan, Eugen Palade, George Pataki, Sergij Gabršček ; Mihaela Singer, Ligia Palade, Florentina Sămihăian
- Experți-consultanți naționali: Vladimir Guțu, Anatol Gremalschi, Vlad Pâslaru
- Experți-conceptori – Grup 2014, Grup extins 2015

Numele / prenumele	Funcția / afilierea	Numele / prenumele	Funcția / afilierea
Abramova Oxana	Director, Liceul Teoretic „A.S.Puşkin”, Chişinău.	Marin Mariana	Conf.univ., Institutul de Ştiinţe ale Educaţiei, Chişinău.
Chicu Valentina	Şef Direcție Învățământ Preuniversitar, ME.	Mocanu Dan	Elev absolvent, Liceul Teoretic „Spiru Haret”.
Crețu Nicolae	Consultant “Open Government Institute”, Chişinău.	Terzi-Barbăroşie Daniela	Psiholog, expert gender la Centrul “Parteneriat pentru dezvoltare”.
Dandara Otilia	Prorector pentru activitatea didactică, USM, Chişinău.	Velişco Nadejda	Şef Direcție Învățământ Superior și Dezvoltare a Ştiinței, ME.
Goraş-Postică Viorica	Conferențiar, Catedra de Ştiințe ale Educației, USM, Chişinău.	Zubco Angela	Părinte, Preşedinte, Asociația Obștească “Spiru Haret”.
Ianioglo Maria	Decan, Facultatea “Cultură Națională”, lector superior, Universitatea de Stat, Comrat.	Liliana Nicolaescu-Onofrei	Ministerul Educației

Numele / prenumele	Funcția / afilierea	Numele / prenumele	Funcția / afilierea	Numele / prenumele	Funcția / afilierea
Cartaleanu Tatiana	UPS „Ion Creangă”, Chișinău.	Achiri Ion	Conferențiar universitar, IȘE	Morari Marina	Universitatea de Stat “Alecu Russo”, Bălți.
Gherlovan Olga	US Tiraspol.	Ceapă Valentina	ME,Chișinău.	Ursu Zinaida	LT. “Ginta Latină”, Chișinău.
Grîu Natalia	Consultant superior, ME,Chișinău.	Păgănu Victor	ME,Chișinău.	Cotovițaia Daniela	ME, Chișinău.
Nikitcenko Alla	ME, Chișinău.	Corlat Sergiu	USM,Chișinău.	Eșanu Angela	LT “Gh. Asachi”, Chișinău.
Dimitrova Nadejda	Agenția de asigurare a calității, ME, Chișinău.	Prisăcaru Angela	ME,Chișinău.	Hadîrcă Maria	IȘE, Chișinău.
Stoletneia Anna	Universitatea de Stat din Comrat.	Bîrnaz Nina	USM.	Solovei Rodica	IȘE, Chișinău.
Popovici Angela	ME,Chișinău.	Goraș Mariana	ME, Chișinău.	Moldovanu Iosif	Consultant UNICEF
Gorbaciova Nina	ME,Chișinău,	Musteață Sergiu	UPS. “Ion Creangă”, Chișinău.	Vrânceanu Maria	ME, Chișinău.
Guțu Ion	USM, Chișinău.	Sochircă Elena	Universitatea de Stat din Tiraspol.	Marin Mariana	IȘE, Chișinău.
Șîșcanu Svetlana	Liceul de Limbi Moderne si Management,Chișinău.	Lungu Corina	ME,Chișinău.	Cutasevici Angela	LT. “Gh.Asachi”.
Osipov Angela	LT “M.Kogălniceanu”, Chișinău.	Sava Panfil	Universitatea de Stat de Educație fizică și Sport, Chișinău.	Gaiciuc Valentina	ME, Chișinău.
Abramova Oxana	LT. „A.S. Pușkin”, Chișinău.	Onică Vasile	ME,Chișinău.	Valentina Chicu	ME, Chișinău.
Velișco Nadejda	ME, Chișinău.	Leșco Galina	Centrul Neovita	Liliana Nicolaescu-Onofrei	ME, Chișinău.

Scopul și menirea documentului

- **Ce este Cadrul de Referință?**
 - Cadrul de referință constituie un document-sinteză care înglobează baza conceptuală și filosofia modernizării Curriculumului Național.
- **Statutul Cadrului de Referință**
 - document de politică educațională
 - document de fundamentare teoretică și practică a sistemului curricular („carte de identitate”)
- **Funcțiile Cadrului de Referință**
 - proiectivă
 - reglatoare și normativă
 - programatică
 - metodologică și procedurală
 - adaptivă

Cadrul de referință se adresează:

- **conceptorilor de curriculum și specialiștilor** din direcțiile ME – prin reperele conceptuale și procedurale pentru planificarea modernizării Curriculumului Național începând din 2015;
- **autorilor de resurse de predare și de învățare**, prin oferirea unor repere clare pentru focalizarea pe necesitățile de învățare ale elevilor în mediul socio-economic dinamic
- **managerilor școlari și cadrelor didactice** – pentru organizarea învățării și pentru recurgerea la cele mai bune și mai adecvate strategii de predare-învățare-evaluare;
- **specialiștilor de la diverse niveluri de învățământ** – prin sugestii utile pentru monitorizarea procesului de implementare a curriculumului; elevilor, părinților și comunităților locale – prin informații concise despre scopurile, conținuturile și principiile învățării într-un sistem de învățământ modern, despre rolurile, drepturile și responsabilitățile tuturor actorilor implicați în procesul educațional;
- **elevilor, părinților și comunităților locale** – prin informații concise despre scopurile, conținuturile și principiile învățării într-un sistem de învățământ modern, despre rolurile, drepturile și responsabilitățile tuturor actorilor implicați în procesul educațional;

Structura CNCR

CAPITOLULU 1. CURRICULUMUL NAȚIONAL: CONTEXTUL SCHIMBĂRII

CAPITOLULUL 2. CURRICULUMUL NAȚIONAL: REPERE CONCEPTUALE

CAPITOLULUL 3. CURRICULUMUL NAȚIONAL CA PRODUS

CAPITOLULUL 4. CURRICULUMUL NAȚIONAL CA PROCES

CAPITOLULULUI 5: CURRICULUMULUL NAȚIONAL ȘI MEDIILE CONEXE

CONTEXTUL SCHIMBĂRII - 1

- **Contextul internațional:**
 - **provocări globale și impactul lor asupra educației și curriculumului**
 - Globalizarea/Europenizarea
 - Digitalizarea și extinderea generală a „Tehnologiilor Informației și ale Comunicațiilor”; societatea cunoașterii
 - Tendințe demografice
 - Degradarea mediului versus dezvoltarea durabilă
 - Democratizarea și prvocările politice
 - **repere internaționale de filozofie educațională**
 - dezvoltarea holistică (integrală și integrată) a persoanei și personalității;
 - educația pentru toți și pentru fiecare în parte;
 - educația pe parcursul întregii vieți;
 - reflectarea în educație a concepțiilor proprii globalizării și localizării, economiei bazate pe cunoaștere, erei digitale și dezvoltării durabile, pe fondul păstrării valorilor naționale și a tradițiilor, mereu aduse la zi și recontextualizate.

CONTEXTUL SCHIMBĂRII - 2

- **Contextul național:**
 - **Repere de politici educaționale naționale**
 - Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020”
 - Viziunea strategică pentru educație din Strategia Educația 2020
 - **Probleme de ordin conceptual în documentele curriculare**
 - Abordări neunivoce ale competențelor în documentele curriculare;
 - Diferențe de structură a documentelor;
 - “Traducerea în viață” insuficientă a competențelor-cheie.

CONTEXTUL SCHIMBĂRII - 3

Principalele probleme și disfuncții din domeniul curricular

(Strategia „Educația 2020”):

- gradul înalt de teoretizare a curriculumului;
- gradul scăzut de relevanță și aplicabilitate practică a conținuturilor curriculare de la toate nivelurile pentru învățarea pe parcursul întregii vieți și pentru afirmarea ulterioară a celor ce învață în plan personal, social și profesional;
- axarea excesivă a evaluării formative și sumative a învățării pe cunoștințe și reproducerea de conținuturi, în detrimentul evaluării de competențe;
- insuficienta formare a abilităților antreprenoriale și a deprinderilor de viață, a abilităților de comunicare în limba română și în limbi străine, de rezolvare a problemelor, de cooperare și lucru în echipă, de proiectare și gestionare a propriului proces de învățare, de utilizare a tehnologiilor și resurselor informaționale etc.;
- lipsa unui sistem de consiliere și ghidare în carieră care să sprijine elevul în proiectarea unei cariere de succes încă de pe băncile școlii.

Repere conceptuale

CURRICULUMUL NAȚIONAL: CONCEPTE FUNDAMENTALE

- curriculumul;
- curriculumul național;
- învățarea;
- competențele, în corelație cu învățarea;
- curriculumul centrat pe învățare și competențe
- standardele

CURRICULUMUL NAȚIONAL: TIPOLOGIE CURRICULARĂ

- Curriculumul ca sistem de produse și sistem de procese

Curriculumul Național ca produs-1

CADRUL DE REFERINȚĂ

Organizatorii curriculari postulați prin Cadrul de referință

- *organizatori de tip proiectiv și axiologic* (cuprinzând triada „viziune - misiune - valori definitorii”);
- *organizatori de tip acțional* (integrând sistemul competențelor propriu-zise dezvoltate prin curriculumul din Republica Moldova);
- *organizatorii de monitorizare–asigurare-evaluare a calității*, acoperind standardele care stabilesc nivelurile de atins în dobândirea competențelor.

Curriculumul Național ca produs-2

Viziunea Curriculumului Național : atributele generice ale tinerilor cetățeni

Viziunea curriculară privind **caracteristicile esențiale** sau **atributele generice** ale tinerilor cetățeni ai Republicii Moldova este aceea de a avea un Curriculum Național apt să pregătească copii și tineri care:

- **sînt persoane cu încredere în sine și în propriile forțe**, își cunosc bine potențialul, gîndesc independent, se pot adapta la schimbări, demonstrînd autonomie și integritate morală;
- **sînt deschiși și doritori să învețe pe parcursul întregii vieți**, progresînd treptat și ajungînd la bune rezultate, pentru a fi capabili să facă față cu succes provocărilor unei societăți și unei economii ale cunoașterii și unui mediu în schimbare perpetuă;
- **sînt activi, proactivi și productivi, creativi și inovatori**, capabil să-și asume riscuri rezonabile, să comunice eficient și să lucreze în echipe pentru binele comun;
- **sînt angajați civic și responsabili**, asumîndu-și conștient valorile general-umane importante pentru o societate democratică, își cunosc, apreciază și promovează identitatea culturală, sînt cetățeni activi, conștienți și angajați, care contribuie în mod eficient la dezvoltarea și prosperarea societății.

Curriculumul Național ca produs-3

Misiunea Curriculumului Național

- Misiunea Curriculumului Național este de a asigura un curriculum și un mediu de învățare deschis care să faciliteze formarea atributelor definitorii, dobândirea de către toți copiii și tinerii a unor competențe-cheie care să le permită învățarea pe tot parcursul vieții și care să le pună în valoare intelectul, abilitățile și talentele, astfel încât toți să-și realizeze plenar propriul potențial uman, contribuind la dezvoltarea social-economică a țării în calitate de cetățeni activi și responsabili.

Curriculumul Național ca produs-4

VALORILE

Elevii vor fi încurajați și ajutați să-și structureze și să îmbrățișeze în viață următoarele valori:

- **RESPECT** pentru valorile fundamentale: Adevărul, Binele, Frumosul, Dreptatea, Libertatea;
- **RESPECT** pentru sine, pentru alte persoane și culturi, pentru drepturile omului;
- **INTEGRITATE** – demnitate, onestitate, sinceritate, incoruptibilitate;
- **RESPONSABILITATE** – răspundere asumată pentru comportamentul și acțiunile proprii, asumare conștientă a responsabilităților sociale;
- **PERSEVERENȚĂ** – răbdare, chibzuință, stăruință, tenacitate în acțiuni, în convingeri, în atitudini, în muncă;
- **CURIOZITATE** – interes pentru cunoaștere: de sine, de lucruri, fenomene, procese, oameni, valori, culturi;
- **CREATIVITATE ȘI SPIRIT INOVATOR** – generarea de noi idei deschiderea spre schimbarea cu impact pozitiv, spre punerea în practică a ideilor creative prin soluții inovatoare;
- **CURAJ** – asertivitate în exprimarea opiniei și luarea de atitudini, în baza valorilor morale;
- **ÎNCREDERE ÎN SINE** – autocunoaștere / cunoaștere și manifestare a potențialului;
- **REZILIENȚĂ** - rezistență în situații de criză;
- **ADAPTABILITATE** – adaptare la schimbări;

Curriculumul Național ca produs-5

SISTEMUL COMPETENȚELOR DEZVOLTATE PRIN CURRICULUMUL NAȚIONAL

- Competențele-cheie (transdisciplinare);
- Competențele generale (disciplinare, dezvoltate prin intermediul întregului parcurs al unei discipline prin sistemul de învățământ general);
- Competențe specifice (disciplinare, dezvoltate de-a lungul unui anumit an de studiu și contribuind prin progresia lor de la an la an la dezvoltarea unor competențe generale solide).

Curriculumul Național ca produs-5

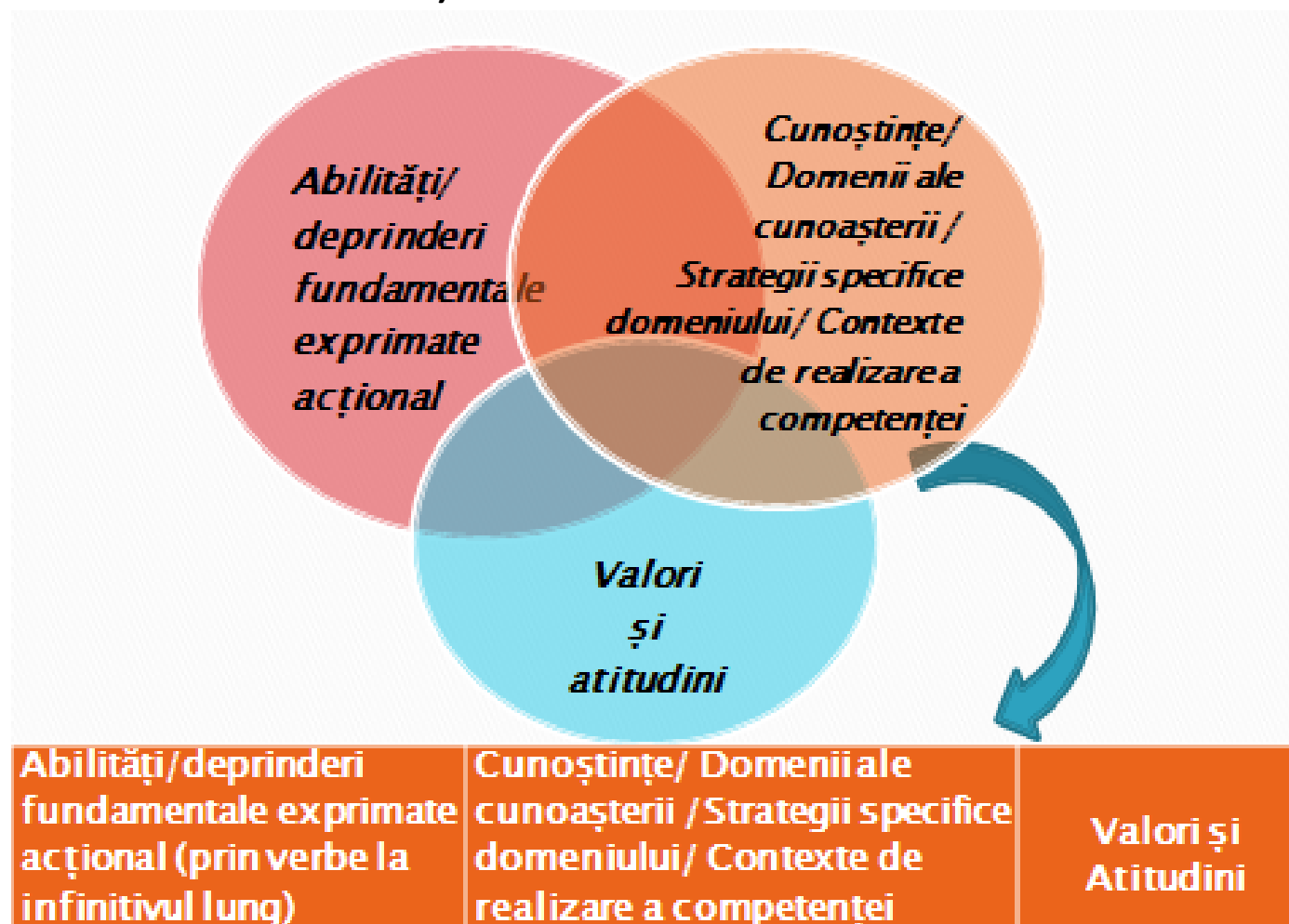

SISTEMUL COMPETENȚELOR DEZVOLTATE PRIN CURRICULUMUL NAȚIONAL

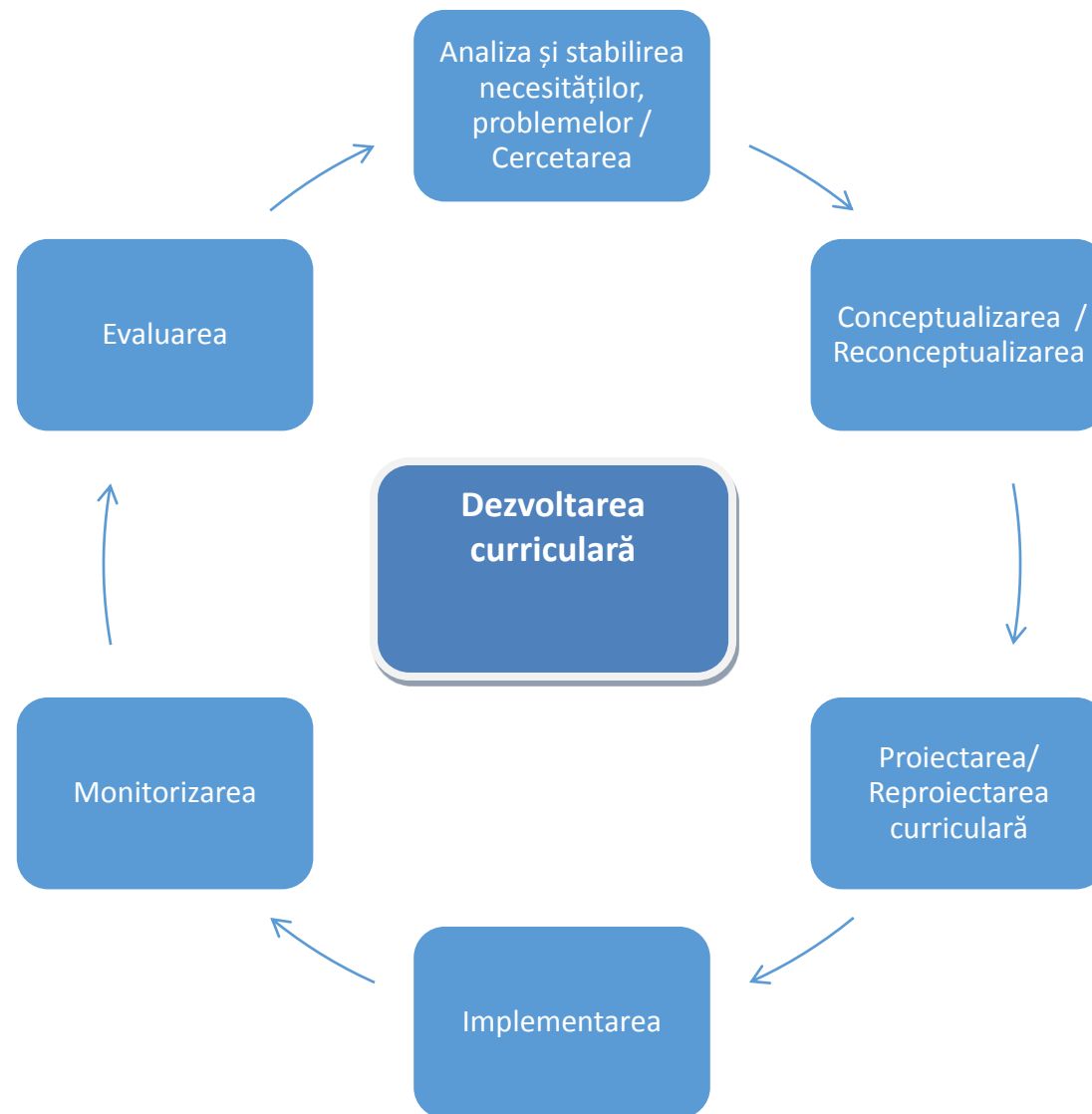
- Competențele se definesc ca ansambluri / sisteme integrate de cunoștințe, abilități, atitudini și valori, dobândite, formate și dezvoltate prin învățare, mobilizarea cărora permite identificarea și rezolvarea diferitor probleme, în diverse contexte și situații.
- **Competențele-cheie** (transdisciplinare);
- **Competențele generale** (disciplinare, dezvoltate prin intermediul întregului parcurs al unei discipline prin sistemul de învățământ general);
- **Competențe specifice** (disciplinare, dezvoltate de-a lungul unui anumit an de studiu și contribuind prin progresia lor de la an la an la dezvoltarea unor competențe generale solide).

Curriculumul Național ca produs-6

ALGORITMULUI DE GENERARE A COMPETENȚELOR GENERALE

Curriculumul Național ca proces -1

Curriculumul Național ca proces-2

CURRICULUMUL NAȚIONAL, MEDIUL ȘCOLAR ȘI CADRUL DIDACTIC

CONSIDERAȚIILE DE ORDIN METODOLOGIC

**INTEGRAREA PREDĂRII, A ÎNVĂȚĂRII ȘI A EVALUĂRII PENTRU ASIGURAREA
PROGRESULUI FIECĂRUI ELEV**

ASIGURAREA CALITĂȚII ȘI RELEVANȚEI ÎNVĂȚĂRII

Curriculumul Național și mediile conexe

CURRICULUMUL NAȚIONAL ȘI MEDIILE CONEXE:

MEDIUL SOCIAL, PĂRINȚII ȘI PARTENERIATELE

- Curriculumul Național și mediul social. Învățarea nonformală și cea informală.
- Curriculumul Național și părinții. Parteneriatul cu familia
- Curriculumul Național și comunitatea.

Activitatea 1: Viziunea Curriculumului Național : atributele generice ale tinerilor cetățeni

Examinați atributele generice. Discutați și expuneți opinia dumneavoastră cu privire la următoarele aspecte legate de propunerile din CRCN-2015:

- Cum putem asigura formarea atributelor generice?**
- Ce trebuie să facem / să schimbăm în termeni de abordări și modalități de predare-învățare?**
- Ce trebuie să facem / să schimbăm în termeni de evaluare?**
- Ce trebuie să facem / să schimbăm la nivel de mediu școlar?**

Activitatea 2: Aspecte legate de Planul-cadru

Discutați și expuneți opinia dumneavoastră cu privire la următoarele aspecte legate de propunerile din CRCN-2015:

- Cu referire la separarea ariiei curriculare ***Matematică și științe*** în două arii distincte
- Cu referire la instituirea ariiei curriculare ***Dezvoltare personală și proiectarea carierei***
- **Cu referire la propunerile pentru Planul-Cadru:**
 - Instituirea ***plajei orare*** (proiectarea numărului de ore pe ciclu / perioada de predare, și nu anual)
 - Integrarea disciplinelor (ciclul primar, ciclul gimnazial, ciclul liceal)

Activitatea 3: Competențele-cheie dezvoltate prin Curriculumul Național în Republica Moldova

- **Propuneți 2-3 modalități alternative eficiente de evaluare a competențelor-cheie:**
- Competența de a învăța să înveți
- Competențe interpersonale, civice, morale
- Competențe antreprenoriale și spirit de inițiativă
- Competențe de exprimare culturală și de conștientizare a valorilor culturale .